

Sněhová královna Hanse Christiana Andersena přináší divákům radost – nebo naopak?

Na jedné straně téma dospívání, sobectví a hledání vlastní cesty, na straně druhé odvaha a láska, která i hory přenáší. To jsou ústřední témata představení Sněhová královna, které v říjnu uvedlo brněnské divadlo Radost. V jeho podání čekat radost – nebo naopak? plnou akce a příběhu, který může, už jen tím, že je to „andersenovka“, skončit jakkoliv.

Dánský spisovatel Hans Christian Andersen (1805–1875) pocházel z velmi chudých poměrů. Jeho matka byla negramotná a lásku k literatuře v něm probudil otec, který mu předčítal pohádky, vyřezával loutkové postavičky a snažil se mu zajistit vzdělání. Mladý Hans znal celé Shakespearovy hry nazpaměť a přednášel je, přičemž používal své loutky jako postavy. Jako dospělý musel tajit svou odlišnou sexuální orientaci a do svých postav tak šifroval vlastní utajené touhy. Nikdy se neoženil, neměl stálý domov a většinou žil v hotelích nebo u přátel. Putoval životem jako štvaneček, a snad proto končí mnoho jeho pohádek tragicky. Podivný neurotik, který trpěl fobiemi a záchvaty vzteku, však zanechal jedinečná díla jako *Malá mořská víla*, *Cinový voják*, *Pasáček vepřů* či *Princezna na hrášku*. Jeho pohádky nabízí celou škálu podivných postav, které bojují s nelehkým osudem.

Andersen byl při psaní pohádky *Sněhová královna* inspirován severskou mytologií, zimní krajinou a vlastními životními zkušenostmi. To až divadlo Radost, především dramaturgyně Vendula Borůvková, dali příběhu hřejivý nádech.

Teď už ale k samotnému příběhu. Gerda a Kay jsou dva náctiletí sourozenci, kteří žijí na odlehlejší místě se svou babičkou. Zejména v postavě Kaye se odráží osobnost mladých lidí napříč všemi dobami – rebelie, touha po dokonalosti a vzdor proti osudu. A to je něco, co Sněhová královna využije ve svůj prospěch. Sněhová královna na zem snese střepek z kouzelného zrcadla, který Kayovi uvízne v oku a změní jeho osobnost

k horšímu. Následně královnin sněžný démon chlapce unese. Jeho sestra, mladá a odvážná Gerda, se ho vydá zachránit. Při strastiplné cestě ledovou krajinou ji až k paláci Sněhové královny čekají samé útrapy – hlad, zima, čary a zlověstní Inuité.

Příběh je plný lidských gest a emocí přetvořených v nadpozemské síly a odráží i životní zkušenosti samotného autora. Gerda a Kay jsou sourozenci, kteří k sobě chovají hluboký cit a lásku. V postavě Gerdy se zrcadlí ty nejčistší lidské vlastnosti, jako je láska a obětavost, zatímco Kay je díky střepek sobecký a sebestředný. Motiv zlomeného zrcadla, jehož úlomky přináší postavám utrpení a zkrleslé vnímání světa, může být metaforou pro duševní krizi nebo ztrátu čistoty. Z osobnosti Sněhové královny zase vyzařuje chlad, lhotejnost a neopětovanost, se kterými se Andersen zřejmě sám v životě často setkával.

Jak to nakonec dopadlo? Inu, v podání divadla Radost dobře. Kupodivu i v podání Hanse Christiana Andersena. Gerda se s Kayem vítězně vrací domů za babičkou, doprovázení Herdou, inuitskou dívkou, která Gerdě při hledání Kaye pomáhala.

Inscenace měla premiéru 4. října a je součástí oslav 75. výročí divadla Radost. Divadlo tak prostřednictvím pohádkové klasiky dokazuje, že rozhodně nespí na vavřínech. V inscenaci se snoubí moderní efekty s klasikou, poctivě herectví s loutkařinou.

Pod kusem jsou autorsky podepsáni režisér Gejza Dezorz, dramaturgyně Vendula Borůvková, masky a kostýmy vytvořila Lucia Šedivá a scénografii a loutky má na svědomí výtvarník Von Dubravay. Právě práce posledně jmenovaného Von Dubravaye vám učaruje. Na Slovensku provozuje jediné loutkové divadlo pro dospělé, Dezorzovo loutkové divadlo, které letos slaví 20 let od svého vzniku. Jeho loutky jsou ve své němosti lehké děsivé a skvěle zapadají do scénografie. Sněhová královna diváka vytáhne do chladné severské zimy. Ohromí a ochromí vás svou vynalézavostí. Tento temný, ale i milý, sněhem pocukrovaný příběh o lásce a vytrvalosti zaujme i tím, že v sobě mísí různé žánry a přístupy k divadlu – najdete v něm filmovou projekci, loutkové prvky, hudbu a samozřejmě poctivě herectví s více než solidními výkony Elišky Borisové, Štěpána Przewieckého, Stanislavy Havelkové a dalších.

* Renata Spozová

Sněhová královna
Divadlo Radost

Hodnocení Kultino: 95% *****